

N:o 296.

Af herr **J. Forsell**, *i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående inredande i fastigheten n:o 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm af lokaler för utrikesdepartementet m. m. samt angående uppförande af ny byggnad för Kungl. Maj:ts kansli m. m.*

Sedan Riksdagen, uti skrifvelse den 13 maj 1902, förklarar sig icke kunna bifalla Kungl. Maj:ts förslag om nybyggnad för Konungens kansli, men uttalat sig för den plats å Riddarholmen, som nu upptages af det åt generalstaben och krigshögskolan upplåtta hus, har Kungl. Maj:t den 31 sistlidne mars aflåtit ny proposition, hvaruti en helt annan plats för nämnda ändamål föreslås, nämligen *Kungs-trädgården*. På denna hufvudstadens mest besökta park, som, i jämförelse med hvad som förekommer i andra hufvudstäder, har en ganska ringa ytvidd, skulle, med uppoffringar af flera trädtrader, hela *västra* och största delen af *norra* sidan upptagas af kolossala byggnader, icke blott för kanslidepartementerna, utan äfven för bostäder åt såväl *utrikesministern*, som redan har en rymlig och god bostad, som för *statsministern*, som aldrig förr begärt eller ansetts behöfva något boställe. Kostnaden beräknas, besynnerligt nog, endast till 4 miljoner, ehuru ett föregående förslag af 1899 angående bebyggnad

det af endast *norra* delen af Carl XIII:s torg upptog en summa af 3,950,000 kronor. Det skulle icke förundra, om förslagskostnaden för det ifrågavarande mer än tre gånger större företaget skulle böra höjas till 10 miljoner, i stället för 4 miljoner kronor.

I andra länder har man för regel att med synnerlig omsorg bevara de större städernas öppna platser, som äro af vikt för en tätt sammanträngd befolknings hälsa; och för erforderliga offentliga byggnader väljer man läget där det synes fördelaktigast samt inköper där och rifver i vägen stående byggnader. Hos oss kastar man sig genast, då svårigheter möta de lama efterforskningarne, på de i hufvudstaden ännu obebyggda platserna, nämligen *torg* och *promenadplatser*, utan att ens besinna, att på dessa ställen kostnaderna för grundläggning i den sankta marken ofta vida öfverväger fördelen af fri tomt. Så t. ex. uppskattas, enligt den kungl. propositionen, kostnaden för grundläggning och schaktning i Kungsträdgården för kanslibyggnaderna till icke mindre än 841,000 kronor, när motsvarande kostnader skulle på den af Riksdagen föreslagna platsen, krönet af Riddarholmen, blott uppgå till 266,000 kronor, hvarjämte Stockholms stad förklarar sig villig att för Kungsträdgårdens bevarande betala 1 miljon kronor.

Ehuru regeringen erkänner, att man endast »i nödfall» borde tillgripa hufvudstadens förnämsta park, visar sig, vid första granskning af de skäl, på hvilka Kungl. Maj:t frångått Riksdagens förslag, att man icke gjort sig för mycken möda att undvika detta nödfall. Det är nämligen egentligen endast två skäl, som för den besynnerliga planen anföras, nämligen dels det stegrade behovet af utrymme, hvarför platsen på Riddarholmen skulle vara otillräcklig, och dels nödvändigheten att, om gamla kanslihustomten användes med tillägg af polishuset m. m., Myntgatan vore för smal att tillåta uppresandet af 5 våningar i *hela* byggnadens utsträckning. Dessa skäl äro dock lätt vederlagda. Om ett så stort utrymme erfordras, att platsen, där generalstabshuset och krigshögskolan finnas, icke anses tillräcklig, så har man ju den utvägen att för en del af departementerna använda det stora gamla riksdagshuset med dess stora tomt; och hvad Myntgatan beträffar, så borde det icke vara för vederbörande obekant, att denna gata måste, när bron vid Drottninggatan kommer till stånd, ansenligt utvidgas, samt att i allt fall Kungl. Maj:t har i sin makt att, undantagsvis, dispensera från det föreskrifna höjdmåttet för byggnader här i staden.

Det finnes således intet giltigt skäl för frångåendet af de anvisningar Riksdagen år 1902 meddelat; och det måste förundra, att, då man ville i väsentlig mån förstöra Kungsträdgården, man icke varit betänkt på att bemantla vandalismen genom en staten och staden värdig monumental och *vacker* byggnadskomplex, ty den afbildning man i tidningarne lämnat däraf är så ful och klumpig, att den mera synes ämnad att *afskräcka* än att *uppmuntra* till företaget, utom att den osymetriska tvåsidiga formen verkar såsom en eggelse att på *östra* sidan af trädgården skapa en motsvarighet till byggnadsverket på *västra* sidan. Med den kolossala utsträckning, som kanslihuset skulle få på sistnämnda sida, borde för öfrigt det vara alldeles öfverflödigt att äfven inkräkta norra delen af trädgården, helst denna inkräkting blefve den för platsen mest förstörande, ty sedan Hamngatans tillämnade utvidgning borttagit ett godt stycke af denna del, skulle den nya byggnaden sträcka sig ytterligare 221 fot in på torget.

I allmänhet kan man säga, att våra ämbetsverk hafva alltför stora pretentioner på utrymme och bekvämlighet. Ett bevis därpå lämnar bland annat anspråket på 35 rum i för detta Arffurstens palats för *utrikeskabinettet ensamt*; och genom den alldeles obehöfliga förflyttningen till samma hus af utrikesministerns boställe skulle hela detta af Riksdagen vid inköpet till inrymmande af flera kansli-departement ämnade palats blifva helt och hållet upptaget. Det innehåller dock (enligt Ferlin) 119 rum; och om också af dessa 30 eller 35 användes för departementet, borde väl utrikesministern kunna åtnöja sig med mindre än 84 eller 89 rum.

Öfvergäfvade man nu planen att förflytta utrikesministerns bostad, så kunde *minst* tre statsdepartement, hvartdera med 39 rum, inrymmas i arffurstens palats och de fem öfriga antingen i gamla riksdagshuset eller i det ombyggda kanslihuset eller i en ny byggnad, där generalstaben m. m. nu fungerar. Det hade måhända äfven icke varit ur vägen att undersöka, huruvida icke en stor och välbelägen byggnad vid Brunkebergstorg, som för några år sedan var ifrågasatt till riksdagshus, kunde med mindre kostnad, än hvad den kungl. propositionen låter förvänta, förvärfvas och användas. Det vore alltför besynnerligt, om, då staten nu har eller snart får *sju särskilda byggnader* att med större eller mindre förändringar använda, nämligen utom de tre ofvannämnda (arffurstens palats, f. d. riksdagshuset och nuvarande kanslihuset), två gamla posthus,

två bankhus och ett arméförvaltningens hus, det skall vara nödvändigt att nedlägga många miljoner på kolossala nybyggnader i hufvudstadens förnämsta park, och får jag därför vördsamt hemställa, att Riksdagen må, med erinran om sina i den underdåniga skrifvelsen af den 13 maj 1902 uttalade åsikter, och med förklarande att den kungl. propositionen af den 31 sistlidne mars icke kan bifallas, anhålla, att ny utredning af denna byggnadsfråga må verkställas, med iakttagande att de statens byggnader, som äro eller snart blifva lediga, må företrädesvis användas.

Om remiss till statsutskottet anhålles.

Stockholm den 3 maj 1905.

Johan Forssell.